

Et brudstykke af historien om firmaet Brigader Statuette

Indledning

Et gammelt udklip fra SE og HØR er dukket frem af gemmerne. Det er noget mærket af tidens tand, men desværre ikke dateret. Af historier på bagsiden udledes det dog, at det stammer fra sommeren 1970.

Egentlig kommercielle fremstillere af tinsoldater i Danmark kan vist tælles på relativt få hænder. Carl Martin Andersen, som var manden bag firmaet Brigader Statuette, anslog at han fra 1946 til 1977 fremstillede i størrelsesordenen 1,2 mio. figurer.

Brigader figurerne solgtes blandt andet fra de hedengangne københavnske legetøjsbutikker Børnenes Basar og Thorngreen. Ældre læsere husker - som jeg - givet stadig Thorngreens udhængsskab, der altid var fyldt med spændende eksempler på Andersens produktion. En saga blot i mere end en forstand.

Model & Hobby, (som lukkede i 2013, red.), var også en "mine" for Brigader figurer. Her solgtes figurerne i løsdele - hoveder, kroppe, arme, våben etc. - så man selv kunne fremstille netop de figurer, man havde brug for.

I 1970 lå afslutningen på historien dog endnu nogle år ude i fremtiden, så ordet gives videre til journalisten fra SE og HØR John Lindskog.

Forærede Kongen hele Vagtparaden

Tekst: John Lindskog Foto: Klaus Møller

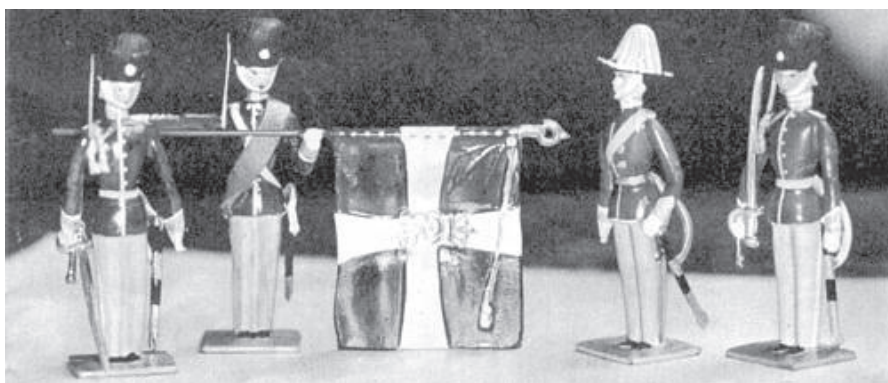
Ved hjælp af en SE og HØR-forside skaber C.M. Andersen en situation fra Livgardens 300-års jubilæum, hvor kongen overrækker den nye fane til oberst Freiesleben og daværende sergent, grev Preben Ahlefeldt-Laurvig, Tranekær.

Når C.M. Andersen kommer hjem fra dagens dont som maskinarbejder på B&W, sætter han sig straks til sit arbejdsbord i sin lejlighed i Amaliegade eller i sit lille værksted i Herluf Trollesgade.

Her arbejder han med noget andet, end på B&W: Tinsoldater, eller statuetter, som han foretrækker at kalde dem.

Ekspertter regner C.M. Andersen for hørende blandt de otte bedste tinsoldat-magere i verden. Det har han mange kapaciteters ord for, bl.a. skuespilleren Douglas Fairbanks Jun., som har besøgt Andersen. Han har hjemme i Hollywood en af de største samlinger af tinsoldater i verden og er alene indehaver af 800 af Andersens figurer. Også vor store sanger, Lauritz Melchior, samler tinsoldater. Han har bl.a. en figur af sig selv i garderuniform.

C.M. Andersens soldater er bestemt ikke legetøj. De er fuldstændig naturtro kopier af virkelig uniformerede soldater. Alt er pinligt korrekt. Det er Andersen selv, der støber de massive figurer, og derefter fastlodder hoved, hue, tornyster, arme, sabel, gevær etc. Den mindst lige så vigtige bemaling af figurerne foretager fru Andersen. Der skal bestemt ikke rystes på hånden, når der skal males epauletter på 2 mm bredde. Selve figuren er kun 44 mm høj.

Kong Frederik i Livgardens uniform modtager fanen sammen med Livgardens chef.

Fru Andersen diskuterer en detalje ved en rytterfigur med sin mand.

En kopi af Den kongelige Livgardes vagtparade står på Amalienborg hos kongen, en foræring fra Andersen, der selv er gammel garder. Også den græske kronprins Paul kan glæde sig over en hel vagtparade.

Her slutter artiklen fra SE og HØR.

Afslutning

Carl Martin Andersens Brigader figurer er kort omtalt i ældre standardværker om tinfigurer, men bortset fra enkelte artikler i aviser og blade, findes der ikke meget om firmaet og den store produktion.

I en lille artikel i Berlingske Tidende 13. januar 1977 nævnes det, at Carl Martin Andersen nu, i en alder af 66 år, indstiller den egentlige produktion, for dog fortsat at dyrke figurerne som ren hobby.

Af artiklen fremgår endvidere, at Lauritz Melchior, der havde været en god kunde i mange år, i en alder af 80 besøgte Andersens hjem i Amaliegade 26, på 5. sal, hvor han formedelst kr. 300 indkøbte en rytterfigur forestillende Kejser Wilhelm d. II. (Lauritz Melchior er født 20. marts 1890 og døde 18. marts 1973, så besøget må have fundet sted i 1970.)

Dansk-amerikaneren Bertel Bruun skrev i tidsskriftet Toy Soldier Review, Autumn 1990, artiklen Brigader Statuette of Denmark. Heri nævnes blandt andet, at Carl Martin Andersen døde 17. januar 1980, efter at være kommet svært til skade ved en bilulykke i 1979. Yderligere kan det tilføjes, at Douglas Fairbanks Jun. samling blev bortauktioneret i 1977 af Auktionshuset Phillips i London - en auktion der for alvor gjorde det at samle på gamle tinsoldater, om ikke "respektabelt", så dog almindelig anerkendt.

I Danmark har samlere af "finere" figurer ofte rynket på næsen af den lidt naive stil, som prægede Brigader figurerne, og afvist figurerne som rent legetøj.

I dag kan man være heldig at finde Brigader figurer til salg på auktioner og/eller legetøjsmarkeder. Figurerne er ikke altid i bedste tilstand, enten fordi det forholdsvis bløde metal, figurerne er lavet af, let angribes af tinpest eller på grund af afskallet maling, hvis der har været leget for meget med figurerne.

Per Finsted

Efterskrift

De følgende billeder af Brigader figurer er uddrag af en plakat, som jeg købte på Loppetorvet på Israels Plads en gang i 1980'erne. En af de handlende havde dem i massevis og da den er ganske flot i sig selv, så undlod jeg ikke at købe et eksemplar.

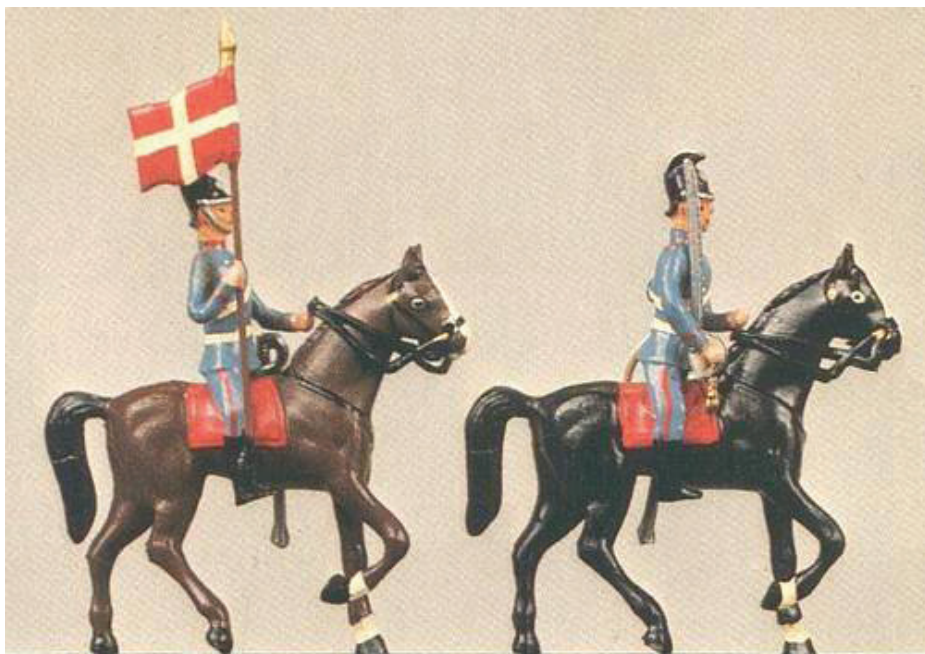
Brigader Statuette: Den kongelige Livgarde.

Brigader Statuette: Gardehusarregimentet.

Brigader Statuette: Den kongelige Livgarde.

Brigader Statuette: Danske dragoner

Brigader Statuette: Infanteriofficerer

Brigader Statuette: Et CBU "Føl" og en politibetjent med stålhelm og maskinpistol.

Føllet hører mig bekendt ikke til standardserien og er givet et eksempel på en af de specialproduktioner, som Carl Martin Andersen fremstillede gennem årene - på bestilling eller efter eget valg.

T I N F I G U R - M O D E L L E R - scale size 50 mm

BRIGADER - statuette
 ++++++

PRISLISTE/PRICELIST
 1976

Se illustrationerne hertil, der
 svarer i skala 1:1

model & hobby
 Frederiksborggade 23
 1360 København K.
 telf. (01) 14 30 10
 giro kt. 735 21

Look at the illustrations, which
 are in scale 1:1

våben - tilbehør / Weapons - equipment

- 1a	pistol.....	0,50	101	gasmasker.....	0,60
- 1b	pistol m. tromle.....	0,50	102	spade.....	0,60
- 2	dansk rekylgevær.....	1,25	- 103	vagttaske.....	0,60
- 3	håndgranat.....	0,50	104	M.P. taske.....	0,60
- 4	bajonet.....	0,50	105	feltflaske.....	0,60
- 5	skyttegravsliv.....	0,50	- 106	tornyster.....	1,75
- 6	gevær mod rem.....	0,70	107	paksæk.....	1,75
- 7	gevær uden rem.....	0,60	108	hovedtelefon.....	0,70
8	sabel.....	0,70	109	kvaste.....	0,60
- 9	sabel med skæde.....	0,70	110	radio.....	3,00
10	husarsabel.....	0,70	- 111	schellebaum.....	3,50
- 11	gardesabel m. bajonet.....	0,70	- 112	fane, sænket.....	2,50
- 12	gardesabel u. bajonet.....	0,70	- 113	fane, sammenfoldet.....	1,75
13	engelsk rekylgevær bren gun.....	1,25	114	fane, glat.....	1,75
14	tysk rekylgevær.....	1,25	115	fane m. mønster, tysk.....	1,75
15	dansk maskinpistol.....	1,00	116	estandard.....	1,75
16	engelsk do.	1,00	- 117	artilleri-visker.....	1,00
17	tysk do.	1,00	118	patrontaske (bælte).....	0,85
18	pistolskode.....	0,50	119	kikkert.....	0,60
- 19	granat.....	0,50		panzer-næve.....	1,50
20	flammekaster.....	1,75		vognhjul.....	1,75
21	lanse.....	1,75		(30 mm)	
- 22	tungt maskingevær schwartzlose.....	3,50			

musikinstrumenter -- music instruments

- 201	bækken..pr.stk.....	1,00	211	fagot.....	1,00
- 202	trumpet.....	1,00	- 212	obo.....	1,00
- 203	tuba.....	1,25	- 213	clarinet.....	1,00
- 204	kontra tuba.....	1,25	- 214	trommestikker, stk.....	0,65
- 205	trombone.....	1,25	215	stortromme, tysk ell. dansk.....	2,00
- 206	lyre.....	1,25	217	tenortromme, flad ..	2,00
- 207	valhorn.....	1,75	218	stortromme, engelsk ell. skotsk.....	2,00
- 208	helicon.....	1,75	219	pauke.....	2,00
209	sækkepibe.....	1,75			
- 210	tambour stav.....	0,85			

216 Nachkommst

RET TIL PRISÆNDRINGER FORBEHOLDSES.

fra alverdens lande føres et stort udvalg af uniformsplancher med
 farveangivelse på dansk og engelsk - pris med text kr. 1,50

fortegnelse over disse plancher i A-4 størrelse..... kr. 3,50

list of a uniform-plates with colour descriptions from different
 countries. - in size 30 x 21 cm. (A-4) Price.....kr. 3,50
 (price for the plates mentioned, each d.kr. 1,50) + postage

BRIGADER - statuette
 ++++++

PRICE LIST / PRISLISTE II

model og hobby
 frederiksborggade 23
 1360 københavn k.
 telf. (01) 14 30 10
 giro kt. 735 21

figur kroppe - bodiss

401	battledress.....	2,00	- 412	garder med enkelt-	
402	skotte, menig	2,50		bandoler for march-	
403	skotte, officer			tromme.....	2,50
	m. indstøbt pistol-		- 413	garder, gående menig	
	taske.....	2,50		m. krydsbandoler.....	2,50
- 404	krop, liggende.....	2,00	414	skotte, musiker	
- 405	krop, knælende.....	2,00		(søkkopibe).....	3,00
- 406	krop, stormende.....	2,00	415	skotte, officer	
- 407	krop, marcherende.....	2,00		(fane).....	3,00
- 408	krop, stormende		416	skotte, menig,	
	officer.....	2,00		sergent.....	3,00
- 409	garder, stående		- 417	garder, marcherende	
	m. krydsbandoler	2,50		officer m. livrem.....	2,50
- 410	garder, stående		418	krop, siddende.....	2,50
	officer ell. musiker				
		2,50		heste - horses	
- 411	garder med fane-		301	hest, travende.....	3,50
	schærf, enkeltban-			(m.seletøj)	
	doler.....	2,50	302	hest, springende.....	3,50

hoveder - heads

• 501	garde de corps.....	1,25	516	eng. stålhellem	0,85
502	bart hoved.....	0,85	517	eng. solhellem	0,85
503	politi-officer.....	0,85	518	eng. ell. tysk ell.	
• 504	dansk garder			russsisk husar.....	0,85
	bjørneskindshue.....	0,85	519	montgomery.....	0,85
505	dansk/eng. heste-		520	sepoy, indisk.....	0,85
	garder / lifeguard	0,85	521	pikkåhue.....	0,85
• 506	dansk husar.....	0,85	522	grenader.....	0,85
507	dansk ell. svensk		523	tysk ell. svensk	
	felthue.....	0,85		kurasier.....	0,85
• 508	dansk dragon.....	0,85	525	wehrmachthellem.....	0,85
509	dansk ell. amr.		526	tysk alpejæger, felt-	
	hellem.....	0,85		hue.....	0,85
510	dansk stålhellem.....	0,85	527	tysk artilleri-	
• 511	dansk ell. fransk			ingeniør.....	0,85
	kepi.....	0,85	• 528	tysk, eng. ell. russisk	
512	fransk curassier			lansener ell. ulan...0,90	
	ell. dragon.....	0,85	• 529	dansk ell. eng. fjerhat	
513	skotsk feather-			til galla.....	0,90
	bonnet.....	0,85	530	løs hat til at anbringe	
514	skotsk skråhue.....	0,85		på hoved nr. 502. denne	
515	eng. buffs/infantry	0,85		hat kan bl.a. formes til	
				napoleonshat m.v. ...	1,25

De er altid velkommen til at se vor permanente udstilling af tinfigurer, opstillinger m.v. i Model og Hobby.

you are always welcome to visit our permanent museum of model soldiers, figures, dioramas, plates etc. in Model og Hobby Frederiksborggade 23, Copenhagen, - phone (01) 14 30 10